

Avdelningen för risk- och sårbarhetsreducerande arbete
Skydd av samhällsviktig verksamhet
Bo Gellerbring
010-240 5144
bo.gellerbring@msb.se

***Styrel* – inriktning för prioritering av elanvändare**

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps
inriktningsdokument för elprioritering
enligt uppdrag 13 i regleringsbrevet för 2010

Innehållsförteckning

<i>Styrel</i> – inriktning för prioritering av elanvändare.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Kortfattad bakgrund	3
Generellt om samhällsviktig verksamhet.....	5
Identifiering av samhällsviktig verksamhet.....	7
Prioritering av elanvändare inför kortvarig elbrist.....	8
Informationssäkerhet	11
Sekretesshantering.....	11
Länsstyrelsens arbete med planeringsunderlag	13
Beslut om frånkoppling.....	14
Referenser	14

Kortfattad bakgrund

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har haft i uppdrag i regleringsbrevet för 2010 att inom ramen för Styrelprojektet¹ under 2010 utarbeta ett inriktningsdokument för elprioritering. Arbetet har bedrivits tillsammans med Energimyndigheten och Svenska kraftnät och i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting, Svensk Energi och andra berörda myndigheter och aktörer. Inriktningsdokumentet ska ge underlag för bedömning av i vilken prioriteringsordning som begränsning eller avbrytande av överföring av el till elanvändare ska ske i händelse av en förutsedd eller plötsligt uppkommen kortvarig² elbrist. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Förvarsdepartementet) senast den 31 december 2010.

Inriktningsdokumentet har använts och prövats vid de Styrelutbildningar för kommuner, länsstyrelser och elnätsföretag som Energimyndigheten har bedrivit under 2010. Dokumentet i sin slutliga form kan därefter ligga till grund för identifiering av samhällsviktig verksamhet och prioritering av elanvändare inom ramen för Styrelplaneringen från 2011 i kommuner, länsstyrelser och landsting samt hos elnätsföretag.

Framtagandet av inriktningsdokumentet har följt en projektplan. Till projektet har varit knuten en arbetsgrupp och en referensgrupp, i vilka har ingått representanter för kommuner, länsstyrelser, centrala myndigheter och intresseorganisationer.

Styrels planeringsprocess har testats i flera kommun- och länsförsök under 2008 och 2009. Försöken visar att planeringsprocessen fungerar bra och är väl anpassad till det moderna krisberedskapsarbetet. Den har också många positiva effekter för beredskapen och samhällsplaneringen i övrigt.

Styrel förbereds under 2010 och ska enligt regeringens intentioner införas i hela Sverige under 2011.

Styrel i korthet

Om efterfrågan på el är större än tillgången kan vi drabbas av elbrist. Vid en elbristsituation är det risk för att elförsörjningen kollapsar i hela eller stora delar av Sverige. För att skydda elsystemet kan elnätsföretagen då tvingas koppla från elanvändare.

Dagens system för fränkoppling innebär att delar av elnäten, i form av hela eller delar av lokalnät, kan kopplas från utan hänsyn till vilka elanvändare som

¹ Planeringssystem för styrning av el till prioriterade och möjlighet till fränkoppling av oprioriterade elanvändare; projektansvarig Statens energimyndighet

² Begreppet "kortvarig" beskriver bättre än kortsiktig att det handlar om varaktigheten i tid på den aktuella elbristsituationen

är samhällsviktiga. Detta är inte acceptabelt i vårt elberoende samhälle. Energi-myndigheten har därför fått regeringens uppdrag att utveckla ett system för styrning av el till prioriterade användare vid kortvarig elbrist - Styrel. Det nya systemet utgår från att fränkoppling sker på lokalnätetsnivå. På det sättet kan tillgänglig el styras till elledningar med prioriterade elanvändare, samtidigt som elledningar med oprioriterade elanvändare kopplas från.

Styrel bygger på att kommuner och elnätsföretag tillsammans identifierar samhällsviktig verksamhet och planerar för hur samhällsviktiga elanvändare kan prioriteras vid elbrist. Länsstyrelsen initierar och leder arbetet inom länet samt sammanställer det underlag som ska ligga till grund för planeringen av fränkoppling i en elbristsituation.

Som regeringen har angivit finns samhällsviktig verksamhet på alla nivåer. Arbetet med identifiering av sådan verksamhet måste därför bedrivas lokalt, regionalt och nationellt. Länsstyrelsen, som sammanställer planeringsunderlaget i Styrel, ser till att underlaget, för att vara komplett, omfattar dels samhällsviktig verksamhet av lokal, regional, nationell och internationell betydelse inom länet, dels elanvändare som representerar särskilt stora ekonomiska värden. Det sammanställda underlaget ligger sedan till grund för elnätsföretagens planering av fränkoppling.

Baserat på det sammanställda planeringsunderlaget får Svenska kraftnät besluta, i en uppkommen elbristsituation, om fränkoppling, som därefter verkställs av elnätsföretagen.

Eftersom identifieringen av samhällsviktig verksamhet i en kommun innebär lokala bedömningar kan resultaten av arbetet skilja sig från en kommun till en annan. Här bör länsstyrelsen som geografiskt områdesansvarig myndighet på den regionala nivån koordinera bedömningarna inom länet.³

Landstinget/regionen bör identifiera sin samhällsviktiga verksamhet i samverkan med kommunerna. Efter identifiering och prioritering utifrån en elbristsituation lämnar landstinget/regionen sitt underlag till kommunerna och länsstyrelsen. Övriga regionala aktörer bör agera på liknande sätt.

Samhällsviktig verksamhet av nationell eller internationell betydelse kan vara exempelvis järnvägar, större flygplatser, anläggningar för Försvarsmakten och för elektronisk kommunikation. Att lämna uppgifter om sådan verksamhet är ett ansvar för centrala myndigheter och Försvarsmakten. Energimyndigheten har därför begärt att samtliga myndigheter med ett särskilt ansvar för krisberedskapen⁴ och Försvarsmakten lämnar underlag till respektive berörd länsstyrelse om vilka verksamheter av nationell eller internationell betydelse, inom

³ 54 § förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion

⁴ Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, 11 § 1.

respektive myndighets ansvarsområde, som bör prioriteras i händelse av kortvarig elbrist.

Grunder för prioritering

De övergripande målen för Sveriges säkerhet tillsammans med Energimyndighetens övergripande inriktning för prioritering av elanvändare i en elbrist-situation ligger till grund för den inriktning för prioritering av elanvändare som MSB föreslår i detta dokument.

De övergripande målen för Sveriges säkerhet⁵ är att

- värna befolkningens liv och hälsa
- värna samhällets funktionalitet samt
- värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Regeringen skriver:

Vid mindre störningar är det viktigt att samhällets funktioner och resurser fortsätter att fungera, möjligen med mycket tillfälliga störningar. Vid allvarliga händelser, med stora konsekvenser för samhällets funktionalitet, är det däremot rimligt att samhället kan behöva prioritera.⁶

Energimyndigheten har föreslagit följande övergripande inriktning för prioritering av elanvändare i samband med Styrelplaneringen:

De elanvändare som ska prioriteras högst är de som har så stor betydelse för befolkningens liv, hälsa och samhällets funktionalitet samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet samt mänskliga fri- och rättigheter, i enlighet med målen för Sveriges säkerhet, att de inte bör kopplas från vid elbrist.

Generellt om samhällsviktig verksamhet

Regeringen skriver:

Samhällsviktig verksamhet finns på alla nivåer, såväl lokalt och regionalt som nationellt, och kan bedrivas av aktörer utanför landets gränser. Exempel på sådan verksamhet är samhällets elförsörjning avseende produktion, distribution och handel. Ett bortfall av eller en svår störning i samhällsviktig verksamhet kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig

⁵ Regeringens skrivelse 2009/10:124 Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, s 9

⁶ Regeringens skrivelse 2009/10:124 Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, s 17

kris inträffar i samhället. Samtidigt är ofta verksamheten i sig en förutsättning för att kunna hantera händelser så att skadeverkningarna blir så små som möjligt. Målet med skydd av samhällsviktig verksamhet är bland annat att säkerställa en robusthet för att kunna motstå och hantera såväl olyckor som allvarliga händelser och störningar.⁷

Eftersom ingen på förhand vet när, var eller hur en allvarlig händelse inträffar bör viktiga samhällsfunktioner alltid ha en beredskap och förmåga att motstå och hantera sådana händelser. När en sådan händelse inträffar måste samhället på olika nivåer snabbt kunna aktivera de funktioner som är särskilt viktiga vid hanteringen av just den händelsen för att ett tillstånd av kris ska undvikas.

Dessa funktioner måste också ha förmåga att återställa funktionaliteten efter en allvarlig händelse eller kris och därmed bidra till samhällets förmåga att hantera händelsen eller krisen.

Vissa verksamheter är av särskild betydelse för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt grundläggande värden och är därför nödvändiga eller mycket väsentliga för samhällets förmåga att förebygga, motstå och hantera allvarliga händelser och kriser. Varje sådan samhällsviktig verksamhet bör därför vara så robust och kunna upprätthålla en sådan kontinuitet att den alltid kan fortgå, åtminstone på en miniminivå (grundläggande säkerhetsnivå), oavsett händelse eller tillstånd i samhället.

Regeringen har i olika sammanhang framhållit betydelsen av att arbetet med att ta fram och om möjligt fastställa grundläggande säkerhetsnivåer för samhällsviktig verksamhet fortsätter. Grundläggande säkerhetsnivåer i viktiga samhällsfunktioner utgör den lägsta nivån på funktionalitet, förmåga eller säkerhet som bör råda, oavsett händelse eller påfrestning på samhället.⁸ Dessa nivåer kan fastställas i form av till exempel avtal, standard, överenskommelse eller lagstiftning.

Vilka verksamheter som blir särskilt berörda vid en allvarlig händelse kommer att variera, beroende på aktuell händelse eller händelseutveckling. Inför och under exempelvis en pandemi är hälso- och sjukvården särskilt viktiga verksamheter, medan en IT-attack mot finansiella system innebär att andra viktiga funktioner och verksamheter kan drabbas av allvarliga störningar.

De verksamheter som vid en viss allvarlig händelse inte utsätts för påfrestningar är trots det inte mindre samhällsviktiga. Dessa kan i stället drabbas vid nästa händelse. Detta synsätt innebär att samhället kan planera för och upp-

⁷ Regeringens skrivelse 2009/10:124 Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, s 63

⁸ Regeringens skrivelse 2009/10:124 Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, s 18

rätthålla en bred beredskap och förmåga att motstå olika typer av allvarliga händelser som annars skulle kunna leda till en kris.

En viktig del av denna planering är de risk- och sårbarhetsanalyser (RSA), som ska redovisas vart fjärde år av kommunerna och landstingen och varje år av de centrala myndigheter som har ett särskilt ansvar för krisberedskapen. Styrelseplaneringen bör samordnas med RSA-arbetet.

Identifiering av samhällsviktig verksamhet

Definition och begreppsförklaring

Samhällsviktig verksamhet ur ett krisberedskapsperspektiv definieras⁹ som verksamhet som uppfyller ett av eller båda följande villkor:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad allvarlig kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkingarna blir så små som möjligt.

I samband med Styrelseplaneringen bör, som ett komplement till definitionen, nedanstående **begreppsförklaring**¹⁰ användas. Samhällsviktig verksamhet ur ett krisberedskapsperspektiv är verksamhet som också uppfyller ett av eller båda följande villkor:

- *Verksamheten är av sådan betydelse för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet eller våra grundläggande värden att den måste kunna bedrivas även vid en allvarlig händelse eller kris.*
- *Verksamheten är av särskild betydelse för att en pågående allvarlig händelse eller kris ska kunna hanteras med så små skadeverkingar som möjligt.*

Det första villkoret pekar på verksamhetens betydelse för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt våra grundläggande värden och betydelsen av dess förmåga att fortgå vid en allvarlig händelse eller kris.

Villkoret har både ett förebyggande- och förberedandeperspektiv; verksamheten måste redan i normalläget ha en sådan (ökad) robusthet och förmåga att den kan bedrivas även vid allvarliga händelser och kriser.

Villkoret innebär vidare att identifieringen av samhällsviktiga verksamheter kan göras **situationsoberoende**, dvs. oberoende av tänkbar händelse eller

⁹ Regeringens prop. 2007/08:92 Stärkt krisberedskap - för säkerhets skull, s 33

¹⁰ Begreppsförklaringen är tills vidare specifik för arbetet inom Styrelse

händelseutveckling. En identifierad samhällsviktig verksamhet bör således betraktas som samhällsviktig även vid en händelse som inte utsätter just den verksamheten för en allvarlig störning.

Det andra villkoret har ett krishanterande och konsekvensreducerande perspektiv genom att verksamheten kan bidra till att händelsen eller krisen kan hanteras med begränsade skadeverkningar.

Den samhällsviktiga verksamheten bör dessutom uppfylla följande **mål**:

- *Verksamheten har förmåga att upprätthålla en grundläggande funktionalitet även vid en allvarlig händelse eller kris.*
- *Verksamheten har förmåga att återhämta sig efter en allvarlig händelse eller kris.*

Det första målet säger att verksamheten bör ha en **minsta godtagbar förmåga**, dvs. alltid kunna upprätthålla en miniminivå på förmåga eller funktionalitet, oavsett vad som händer. Genom att fastställa denna miniminivå har en s.k. grundläggande säkerhetsnivå, GSN, åsatts verksamheten.

Det andra målet pekar på betydelsen av förmåga i verksamheten att, genom effektiva åtgärder för att hantera händelsen, återgå till ett normaltillstånd.

Risker, sårbarheter och kontinuitetshantering

En situationsoberoende identifiering av samhällsviktig verksamhet enligt ovan behöver i Styrel kompletteras med ett scenariobaserat arbete, enligt kontinuitetshandlingens principer¹¹. Genom att analysera risker, sårbarheter och beroenden utifrån scenariet kortvarig elbrist kan samhällsviktiga elanvändare prioriteras. Genom analysen kan också viktiga slutsatser dras som främjar en god kontinuitet i verksamheten. Den kan vidare ge underlag för planering och prioritering av resurser som personal, pengar, drivmedel, övrig materiel m.m.

Prioritering av elanvändare inför kortvarig elbrist

De grundläggande kriterierna för prioritering av elanvändare i Styrelplaneringen är – som tidigare nämnts - de övergripande målen för vår säkerhet, dvs. att värna befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt våra grundläggande värden.

Utöver en prioritering enligt dessa kriterier kan verksamhet som omfattar särskilt stora ekonomiska värden vara motiverad att prioritera. Sådana verksamheter är främst tung industri med särskilt stora behov av el för sin drift. Konsekvenserna för dessa elanvändare av en fränkoppling enligt dagens system kan redan på kort sikt bli allvarliga. För dessa elanvändare bör särskilda undantag

¹¹ Enligt Business continuity management standard BS25999

kunna medges med innebörden att den begärda fränkopplingen fördelas i tiden på ett sätt som inte leder till stora skador i industriprocesserna.

Olika samhällsviktiga verksamheter påverkar varandra genom beroenden, ofta i flera led. Det innebär att sårbarhet i en enskild verksamhet inte är en isolerad företeelse utan påverkar även andra samhällsviktiga verksamheter och därmed samhället på olika sätt. Dessa beroenden måste beaktas i prioriteringsarbetet.

En trygg elförsörjning är en absolut förutsättning för all verksamhet som bidrar till samhällets säkerhet. Anläggningar av vital betydelse för elförsörjningen bör därför så långt det är möjligt vara i drift. Elnätsföretagen identifierar anläggningar av sådan betydelse.

I tabellen nedan återfinns tidsperspektivet **kort sikt**, vilket innebär risk för allvarliga konsekvenser för den samhällsviktiga verksamheten redan om fränkopplingen varar ett fåtal timmar. Tidsperspektivet **längre sikt** innebär risk för allvarliga konsekvenser om fränkopplingen varar ett antal dagar.

Lokala avvikelser och förutsättningar kan innebära att en verksamhet långt ner i tabellen är motiverad att lyfta och ges högre prioritet. Även det motsatta förhållandet kan förekomma. Prioritering bör också göras mellan likartade verksamheter på skilda platser i en situation då inte alla dessa behöver bedrivas samtidigt för att en sammantaget godtagbar förmåga ska kunna upprätthållas i en elbristsituation.

Tabellen nedan är således avsedd som stöd och inriktning i arbetet med att prioritera elanvändare i händelse av en förutsedd eller plötsligt uppkommen kortvarig elbrist. Givna exempel på verksamheter i respektive prioritetsklass ska uppfattas just som exempel, vilket innebär att andra liknande eller jämförbara verksamheter kan bedömas och prioriteras med ledning av dessa.

Slutligen bör poängteras att de prioritetsgrunder som lämnas i detta avsnitt är specifika för Styrelarbetet och tillämpliga enbart i planeringen inför en kortvarig elbristsituation. Andra allvarliga händelser eller situationer innebär sannolikt helt andra behov av prioriteringar, vilka måste klarläggas vid varje händelse för sig.

Prioritets- klass	Prioriterings- kriterium	Kommentar	Exempel på verksamhet
1	Befolkningens liv och hälsa	Elanvändare som redan på kort sikt (timmar) har stor betydelse för liv och hälsa	Akutsjukvård, akuttjänstgörande polis och räddningstjänst, omsorg om utsatta grupper ¹²
2	Samhällets funktionalitet	Elanvändare som redan på kort sikt (timmar) har stor betydelse för samhällets funktionalitet	Ledningsfunktioner, drivmedelsförsörjning, vatten, och avlopp, vissa finansiella system, radio/TV, elektroniska kommunikationer, vissa transporter
3	Befolkningens liv och hälsa	Elanvändare som på längre sikt (dagar) har stor betydelse för liv och hälsa	Primärvård, dagmottagningar, läkemedelsförsörjning
4	Samhällets funktionalitet	Elanvändare som på längre sikt (dagar) har stor betydelse för samhällets funktionalitet	Betalningsförmedling, transporter, livsmedelsförsörjning
5	Stora ekonomiska värden	Elanvändare som representerar stora ekonomiska värden	Massa- och pappersindustri, gruvor, raffinaderier, järn-, stål- och större verkstadsindustri
6	Stora miljövärden	Elanvändare som har stor betydelse för miljön	Sophantering, kemisk industri
7	Stora sociala och kulturella värden	Elanvändare som har stor betydelse för sociala och kulturella värden	Arkiv, museer, objekt på UNESCO:s världsarvslista
8	Övriga	Övriga elanvändare; identifieras ej på objektnivå	Boende, små till medelstora företag

¹² Utsatta grupper bör identifieras enligt regeringens folkhälsopolitiska inriktning och lokalt genomförda hälsokonsekvensbedömningar

Informationssäkerhet

Informationssäkerhet handlar om att säkerställa att information skyddas från obehörigas insyn (konfidentialitet), från att ändringar görs på ett obehörigt sätt (riktighet), att informationen är tillgänglig för behöriga då den ska vara det (tillgänglighet) samt att åtkomst och informationsöverföringar loggas eller på annat sätt märks (exempelvis genom signering) så att ett händelseförlopp ska kunna kontrolleras och kopplas till specifik person (spårbarhet).

En god informationssäkerhet är mycket väsentlig för upprätthållandet av samhällsviktiga verksamheter. Därför blir informationssäkerhet allt viktigare, i Styrelseplaneringen, liksom i allt annat krisberedskapsarbete. Länsstyrelsen kan därför, tillsammans med deltagande aktörer inom länet, tidigt behöva genomföra en riskanalys med informationsklassning av planeringsprocessen.

Sekretesshantering

Grunder

Varje myndighet, organisation eller individ som deltar i planeringsprocessen ansvarar för att följa gällande lagstiftning rörande offentlighet och sekretess samt för att bedöma om uppgifter i en allmän handling kan lämnas ut. En myndighet kan inte ge en annan myndighet, landsting eller kommun inriktning eller direktiv för sekretesshantering.

Information som kommer in till en myndighet blir i normalfallet allmän handling enligt lag och kan begäras ut. Detta gäller varje inkommen handling, även om den är markerad med t.ex. "arbetsmaterial" eller har en sekretessmarkering. Motsvarande arbetsmaterial som skickas mellan myndigheter inom ramen för ett gemensamt projekt är dock normalt inte allmän handling.

När en allmän handling begärs ut ska utlämningen prövas mot gällande sekretesslagstiftning. Kontakt med upprättande organisation bör i sådana fall eftersträvas.

Hantering av arbetsmaterial, beslutsunderlag och beslut

För att undvika att känsliga uppgifter från Styrelsearbetet sprids på ett olämpligt sätt behövs en genomtänkt sekretesshantering under planeringsprocessen. Omfattande sekretess försvårar dock samverkan, varför största möjliga öppenhet bör eftersträvas. Deltagande aktörer bör därför, så långt möjligt, begränsa sådan information i allmänna handlingar som gör att dessa behöver sekretessbeläggas.

Styrelseplaneringen innebär att fakta om samhällsviktiga verksamheter sammanställs och att såväl arbetsmaterial som allmänna handlingar kan innehålla

känsliga uppgifter om viktiga samhällsfunktioner, anläggningar som rör rikets säkerhet, elnäten och affärshemligheter.

Arbetsmaterial i Styrels planeringsprocess, framförallt kompletta, detaljerade underlag, innehåller uppgifter om elnät och om elanvändare som kommunerna anser ska prioriteras. Det innebär att där finns uppgifter om samhällsviktig verksamhet för krisberedskapen och anläggningar som kan behöva omfattas av sekretess ur flera aspekter (rikets säkerhet, terrorism, risk- och sårbarhetsanalyser etc.).

Allt material måste hanteras i enlighet med gällande sekretessbestämmelser. Känsligt material bör inte sändas via e-post eller andra elektroniska media (om det ej finns tillgång till krypterade förbindelser).

En redovisning av relevanta lagar och förordningar samt av erfarenheter från försöken återfinns nedan och i utvecklad form i den handbok som Energi-myndigheten ger ut som stöd för planeringsarbetet.

Grunder för begränsning av rätten att ta del av allmän handling

Framförallt följande lagstiftning är relevant inom Styrelseplaneringen när det gäller begränsning av rätten att ta del av allmän handling:

Tryckfrihetsförordningen (1949:105)

2 kap. 2 § (möjligheter till begränsning av rätten att ta del av allmän handling)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

5 kap. 5 § (sekretessmarkering)

10 kap. 14 § (utlämnande av uppgift med förbehåll)

15 kap. 2 § (försvarssekretess)

18 kap. 13 § (risk- och sårbarhetsanalyser)

30 kap. 23 § (kommersiell sekretess i en statlig myndighets verksamhet)

38 kap. 7 § (kommersiell sekretess hos kommuner och landsting)

Offentlighets- och sekretessförordning (2009:641)

7 kap. 1 § (deltagande i en kommuns eller ett landstings beredskapsarbete)

Lag om skydd för företagshemligheter (1990:409)

1 § (information om affärs- eller driftförhållanden i en näringsidkares rörelse som näringsidkaren håller hemlig)

Säkerhetsskyddslag (1996:627)

12–16 §§ (registerkontroll och säkerhetsprövning)

17 § (säkerhetsklasser)

Säkerhetsskyddsförordning (1996:633)

14 § (säkerhetsprövning)

18 - 27a §§ (registerkontroll och placering i säkerhetsklasser)

Länsstyrelsens arbete med planeringsunderlag

Samordning av planering och beslutsunderlag

Länsstyrelsen initierar, samordnar och leder Styrelplaneringen inom sitt län. Länsstyrelsen ger också inriktning för kommunernas planering och säkerställer att man tillsammans med näraliggande län har en gemensam syn på planeringen, bland annat om vad som är samhällsviktig verksamhet och hur den ska prioriteras.

Eftersom elnäten inte följer kommun- eller länsgränser och prioriteringen av samhällsviktig verksamhet bör vara så likvärdig som möjligt är det nödvändigt att samordna planeringen mellan näraliggande kommuner och län.

Kommunen klarlägger vilka elanvändare den anser bör prioriteras i händelse av kortvarig elbrist. Tillsammans med elnätsföretagen klarlägger den de praktiska prioriteringsmöjligheterna på lokal nivå och sammanställer ett underlag till länsstyrelsen. Underlaget ska bland annat innehålla en rangordning av de elledningar som finns i respektive lokalnät och, i förekommande fall, en förteckning över elanvändare som bör få ingå avtal om effektreduktion.

Planeringsunderlag

Länsstyrelsen sammanställer och fastställer ett planeringsunderlag innehållande en rangordning av elledningar inom eget län och stora elanvändare med frivilliga avtal om effektreduktion. Det fastställda underlaget är allmän handling och bör bestå av en öppen del med beslutstexten och en sekretessmarkerad bilaga, som huvudsakligen innehåller de aktuella elledningarna i rangordning.

Länsstyrelsens sammanställda planeringsunderlag utgör underlag för elnätsföretagens planering av fränkoppling i en elbristsituation.

Eftersom elnäten ofta överskrider länsgränser behöver berörda länsstyrelser utarbeta ett gemensamt planeringsunderlag som omfattar de gemensamma lokalnäten. Respektive länsstyrelse anger sedan i sitt beslut att detta gäller elledningar inom eget län. Exempel:

Länsstyrelsen i AA län beslutar, med stöd av XX § förordning (2011:XXX) om ... att bilagt planeringsunderlag gäller för fränkoppling av elanvändare vid kortvarig elbrist enligt 8 kap. 2 § ellagen (1997:857), såvitt gäller elledningar inom AA län.

Beslutet avser perioden 20XX - 20YY.

I detta ärende har beslutat. I den slutliga handläggningen har deltagit ... och

Beslut om frånkoppling

Svenska kraftnät får i en **uppkommen elbristsituation** besluta om verkställighet av frånkoppling. Härvid ska resultatet från respektive länsstyrelse, av Styrels planeringsprocess på lokal och regional nivå, användas som beslutsunderlag. Beslutet innebär att elnätsföretagen beordras koppla från elanvändare enligt gjord planering.

Referenser

Uppdrag 13 i MSB:s regleringsbrev 2010 (2009-12-21)

Uppdrag 3 i Energimyndighetens regleringsbrev 2010 (2009-12-21)

Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet. Regeringens skrivelse 2009/10:124

Styrel: Prioritering av elanvändare vid elbrist. Slutrapport från Energimyndighetens Styrelseprojekt åren 2008-2009

Prioritering av elanvändare vid elbrist (ER 2007:38). Slutrapport från Energimyndighetens Styrelseprojekt åren 2004-2007

Handbok för Styrel (ET 2010:23), Energimyndighetens handbok, som stöd för kommuner, landsting, länsstyrelser och andra berörda

Samhällsviktig verksamhet - definition av samhällsviktig verksamhet ur ett krisberedskapsperspektiv, MSB:s faktablad om samhällsviktig verksamhet (2009)

Energimyndighetens webbplats www.energimyndigheten.se/styrel

Affärsverket svenska kraftnätets webbplats www.svk.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps webbplats www.msb.se

Verksamhetens informationssäkerhetsarbete, www.Informationssakerhet.se